

MEMORANDUM

V souvislosti se změnami v právní úpravě, jež nabyla účinnosti v roce 2022, jsme se zabývali právním postavením Technické inspekce České republiky („TIČR“), jakož i problematikou bezpečnosti vyhrazených elektrických technických zařízení na území České republiky, konkrétně zařízení určených k ochraně před účinky atmosférické popř. statické elektřiny (bleskosvodů).

I. POSTAVENÍ A KONTROLA ČINNOSTI TIČRU

- I.1 SUIP: Státní úřad inspekce práce („SUIP“) je kontrolním orgánem, jehož zřízení, postavení, působnost a příslušnost upravuje zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce. Jeho hlavním úkolem je zejména kontrola dodržování povinností plynoucích z pracovněprávních předpisů včetně předpisů k zajištění bezpečnosti práce
- I.2 TIČR: Technická inspekce České republiky („TIČR“) je pověřená organizace ve smyslu zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení, která má dohled nad bezpečností vyhrazených technických zařízení („VTZ“) na území České republiky.
- I.3 Pokud jde o vztah SUIP a TIČR, pak zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, sice zakotvuje SUIP (jakož i jeho oblastním inspektorátům) právo (a zároveň povinnost) kontrolovat dodržování povinností vyplývajících z právních předpisů o bezpečnosti provozu VTZ; toto právo kontroly může být však vykonáváno pouze ve vztahu k subjektům uvedeným v § 6 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, mezi nimiž TIČR není výslovně zmíněna.
- I.4 MPSV: Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky („MPSV“) je zřizovatelem TIČRu (jako pověřené organizace, viz výše) ve smyslu § 5 zákona č. 250/2021 Sb. o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení. Je-li MPSV zřizovatelem TIČRu, zastáváme názor, že by MPSV mělo také nést odpovědnost za řádné fungování TIČRu, zvláště, když statutární orgán TIČRu je jmenován a odvoláván ministrem MPSV (§ 5 odst. 3 zákona č. 250/2021 Sb.).
- I.5 Bližší objasnění vzájemných vztahů mezi shora uvedenými organizacemi nepřináší ani zřizovací listina TIČRu, resp. ani opatření MPSV, kterým bylo vydáno úplné znění zřizovací listiny.

II. PODNET K PROVEDENÍ KONTROLY ČINNOSTI TIČRU

- II.1 S ohledem na skutečnosti uvedené v předchozím bodě musíme bohužel konstatovat, že nám není známa právní úprava, která by stanovila procesní pravidla kontroly TIČRu. Není tak ani zřejmé, zda taková kontrola je možná, resp. zda taková kontrola může být zahájena na základě procesního úkonu fyzické resp. právnické osoby. Bez ohledu na uvedené si dovolujeme doporučit, aby podnět k prověření činnosti TIČRu, jenž bude adresován jak MPSV, tak i SUIP, byl učiněn, existují-li důvodné obavy, že TIČR nevykonává svou činnost v souladu s právními předpisy. Nelze však zaručit, že se zmíněné orgány budou takovým podnětem zabývat; případný neúspěch s výjimkou případných nákladů na zpracování takového podnětu nebude mít jakýkoli negativní dopad; jinými slovy, podáním podnětu lze jen získat.

III. ARGUMENTACE

III.1 V tomto bodě si dovoluujeme shrnout argumenty, proč je dle našeho názoru důležité, aby činnost TIČRu byla kontrolována.

III.1.1 Je-li TIČR na základě zmíněného zákona č. 250/2021 Sb., pověřenou organizací, která je oprávněna vydávat osvědčení týkající se vyhrazených elektrických technických zařízení zařazených do I. třídy, přičemž bez kladného osvědčení vůbec není možné uvést předmětné zařízení do provozu, je nanejvýš důležité, aby TIČR při vydávání osvědčení postupoval v souladu s právními předpisy České republiky.

III.1.2 Je možné souhlasit s obecně prezentovaným právním závěrem TIČRu, že české technické normy nejsou obecně závazné. Principiálně je možné souhlasit i s tím, že důsledkem toho je, že určité technické zařízení může být bezpečné i tehdy, nebude-li nezbytně postupováno dle příslušné české technické normy. To však neplatí bez omezení, neboť vždy je nezbytné dodržovat příslušné právní předpisy jakožto obecně závazné právní normy.

III.1.3 Jedním z relevantních právních předpisů je v první řadě zákon č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků, který v § 3 odst. 2 až 5 stanoví, kdy se výrobek považuje za bezpečný. Uvedené ustanovení zákona je postaveno na principu, že bezpečnost výrobku se posuzuje podle pravidla obsaženého v odst. 2., a teprve nelze-li dle tohoto pravidla bezpečnost výrobku posoudit, je možné ji posuzovat dle pravidla obsaženého v odst. 3, přičemž pokud ani toto pravidlo nelze aplikovat, přichází možnost aplikace odst. 4 a teprve až na posledním místě aplikace odst. 5. Zastáváme názor, že bezpečnost vyhrazených elektrických technických zařízení není v případě bleskosvodů možné posoudit na základě pravidel obsažených v odst. 2 resp. odst. 3, je však možné ji posoudit dle odst. 4, podle kterého se bezpečnost posuzuje podle české technické normy, která přejímá příslušnou evropskou normu, na niž zveřejnila Komise Evropských společenství odkaz v Úředním věstníku Evropských společenství a tento odkaz byl zveřejněn ve Věstníku Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Takovou normou je soubor českých technických norem ČSN EN 62305. Vzhledem k tomu, že soubor těchto norem nerozlišuje mezi konvenčními a aktivními bleskosvody (viz stanovisko Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví), je nezbytné soubor těchto norem aplikovat na oba typy bleskosvodů. Posuzování bezpečnosti bleskosvodů dle zmíněného souboru českých technických norem tak musí být upřednostněno před posuzováním bezpečnosti dle národní technické normy jiného členského státu Evropské unie, ve kterém je výrobek uveden na trh (takovou technickou normou je např. francouzská národní norma NF C 17- 102), jejíž aplikace by přicházela v úvahu až na základě odst. 5 písm. b) zmíněného zákonného ustanovení.

III.1.4 Uvedené sice neznamená, že bleskosvod splňující technické požadavky dle francouzské národní normy NF C 17-102 musí být automaticky považován za výrobek nebezpečný (§ 3 odst. 6 zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků). Podíváme-li se však na (i) § 160 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, a na (ii) § 36 ve spojení s § 3 písm. k) vyhlášky Ministerstva pro místní rozvoj č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, jež stavební zákon provádí, pak je dle našeho názoru nezbytné dojít k závěru, že aplikace francouzské národní normy NF C 17-102 není v souladu s právními předpisy České republiky.

III.1.5 § 160 zákona č. 183/2006 Sb., stavební zákon, stanoví: „*Zhotovitel stavby je povinen provádět stavbu v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, dodržet obecné požadavky na výstavbu, popřípadě jiné technické předpisy a technické normy a zajistit dodržování povinností k ochraně života, zdraví, životního prostředí a*

bezpečnosti práce vyplývajících ze zvláštních právních předpisů.“ Z uvedeného ustanovení tedy vyplývá, že při zhotovení stavby je nezbytné postupovat dle technických norem.

- III.1.6 § 36 ve spojení s § 3 písm. k) vyhlášky Ministerstva pro místní rozvoj č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby: § 36 odst. 2 ukládá povinnost, aby u staveb uvedených v odst. 1 tohoto paragrafu (tj. u staveb, u kterých je nezbytné zřizovat ochranu před bleskem) byl výpočet řízení rizika proveden dle normových hodnot k výběru nejvhodnějších ochranných opatření stavby. § 3 písm. k) uvedené vyhlášky pak normovou hodnotu definuje jako konkrétní technický požadavek, zejména limitní hodnota, návrhová metoda, národně stanovené parametry, technické vlastnosti stavebních konstrukcí a technických zařízení, obsažený v příslušné české technické normě, jehož dodržení se považuje za splnění požadavků konkrétního ustanovení této vyhlášky. Z uvedeného dle našeho názoru vyplývá, že je nezbytné, aby byl splněn technický požadavek vyplývající z příslušné české technické normy (v případě bleskosvodů pak ze souboru českých technických norem ČSN EN 62305).
- III.1.7 Pokud jde o zmíněný odkaz na aplikaci českých technických norem, pak se jedná o odkaz přímý. Uvedené vyplývá z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ČR, konkrétně z rozsudku ze dne 28.5.2015, č.j. 1As 162/2014 – 63. Konkrétně v bodě č. 43 odůvodnění rozsudku Nejvyšší správní soud ČR uvedl: *„Z vymezení pojmu normová hodnota ve vyhlášce 268/2009 vyplývá, že se u odkazů na technické normy v této vyhlášce nejedná o tzv. indikativní odkazy ve smyslu čl. 45a a odst. 1 Legislativních pravidel vlády, ale o odkazy závazné. Technické normy, na které je ve vyhlášce odkazováno, totiž neobsahují příklady, jak lze splnit povinnosti stanovení právním předpisem, ale stanoví přímo tyto povinnosti. (...)“*
- III.1.8 Existuje však další argument, který podporuje správnost závěru o aplikaci českých technických norem. Tím je Příloha 2, část A, písmeno f) nařízení vlády č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti, v níž nalezneme další požadavek na podklady pro vyhotovení revize vyhrazeného elektrického zařízení, a to: *“Výpočet rizik pro zařízení určená na ochranu před účinky atmosférické elektřiny se začleněním posuzovaného systému ochrany před bleskem a přepětím (dále jen „LPS“) do příslušné třídy LPS podle normových hodnot, technickou zprávu obsahující dokumentaci LPS, popis návrhu včetně technických výkresů, doprovodnou technickou dokumentaci jednotlivých použitých součástí prokazující jejich vhodnost k použití v dané třídě LPS splněním normativních hodnot a podmínky pro údržbu“.* Z uvedeného dle našeho názoru vyplývá, že pro vyhotovení zprávy o výchozí revizi je nezbytné, aby byl splněn technický požadavek vyplývající z příslušné české technické normy.
- III.1.9 Je třeba také poukázat na skutečnost, že existují právní oblasti, kde povinnost aplikace českých technických norem vyplývá přímo ze zákona. Takovou oblastí je oblast veřejných zakázek. Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve svém § 90 výslovně stanoví, že zadavatel při stanovení technických podmínek prostřednictvím odkazu na normy nebo technické dokumenty musí v první řadě použít české technické normy přejímající evropské normy přijaté evropskými normalizačními orgány a zpřístupněné veřejnosti. Teprve není-li takový postup možný, je zadavatel oprávněn použít i jiné evropské technické posouzení nebo jiný postup předvídaný uvedeným zákonem. V oblasti veřejných zakázek, je-li předmětem projekce a / nebo dodávka zařízení určeného k ochraně před účinky atmosférické popř. statické elektřiny (bleskosvodu), je tedy nemyslitelné, aby se postupovalo podle jiných technických norem než dle ČSN EN 62305. Jakýkoli jiný postup je zjevně v rozporu s uvedeným zákonem.
- III.1.10 Je ale také vhodné odkázat na právní úpravu v pracovně-právních předpisech, kdy sám zákoník práce (zákon č. 262/2006 Sb.) ve svém § 349 odst. 1 definuje, co se

rozumí právními a ostatními předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Těmito předpisy jsou „*předpisy na ochranu života a zdraví, předpisy hygienické a protiepidemické, technické předpisy, technické dokumenty a technické normy, stavební předpisy, dopravní předpisy, předpisy o požární ochraně a předpisy o zacházení s hořlavinami, výbušninami, zbraněmi, radioaktivními látkami, chemickými látkami a chemickými směsmi a jinými látkami škodlivými zdraví, pokud upravují otázky týkající se ochrany života a zdraví.*“ Uvedená definice je významná z toho pohledu, že na ni výslovně (ve své poznámce 3 pod čarou) odkazuje nový a shora zmíněný zákon č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení, jež stanoví, že TIČR je pověřenou organizací vykonávající dohled nad VTZ (viz výše k postavení TIČR). Je tedy zřejmá konzistentní vůle zákonodárce, aby při posuzování bezpečnosti VTZ (včetně bleskosvodů) bylo postupováno dle technických norem, a to s přihlédnutím k shora obsaženým argumentům dle českých technických norem harmonizovaných s evropskými technickými normami. Uvedená definice je ale také podstatná z toho pohledu, že ji musí respektovat všichni zaměstnavatelé, kteří při zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví svých zaměstnanců musí striktně postupovat v souladu s právními normami obsaženými v pracovně-právních předpisech, tedy i s těmi, které jsou obsaženy v zákoníku práce.